

Таким чином, практична діяльність з профілактики гігієни дітей і підлітків – важлива складова усього освітнього процесу. А тому завданням всіх органів виконавчої влади має стати першочерговим завданням. У всіх закладах освіти мають проводитися комплекси заходів не лише з профілактики освітнього середовища, а й заходи по його «оздоровленню», а також створення сприятливих умов виховання й навчання, широкого впровадження в освітній процес здоров'язберігаючих технологій, включаючи систему формування у здобувачів освіти навичок здорового способу життя.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Волошин О. Роль теоретичних та практичних аспектів здоров'язбереження в освітньому середовищі та їх інтерпретація. Перспективи та інновації науки. 2024. № 2 (36). С. 34 – 43.
2. Коцур Н. Формування здоров'язбережувального простору в загальноосвітніх навчальних закладах. Рідна школа. 2012. № 11. С. 60 – 65.
3. Матохнюк Л. О. Охорона праці учасників освітнього процесу. Збірник наукових праць Національної академії Державної прикордонної служби України. Серія: Психологічні науки. 2017. № 1. С. 129–138.
4. Примакова В. В. Формування культури здоров'я школярів засобами викладання гігієни в закладах освіти ХІХ століття. Педагогічний альманах. 2019. № 42. С. 231 – 236.

РОЛЬ БОТАНІЧНИХ САДІВ У ЗБЕРЕЖЕННІ ТА ВІДНОВЛЕННІ БІОРІЗНОМАНІТТЯ

Геращенко Ю. М., студент

Зубенок К. І., студент

Дубовик О. А., студент

Новописьменный С. А., декан факультету природничих наук та менеджменту

Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка

Орієнтовані на міжнародну стратегію основи екологічної політики визначають пріоритети та найбільш актуальні завдання. Це дозволяє, з одного боку, адаптувати, коригувати та гармонізувати національну діяльність з міжнародними та регіональними ініціативами збереження природи у її цілісності. З іншого боку, такий підхід дозволяє оцінити рівень та ефективність

теоретичних і прикладних програм, їх статус і місце у світових дослідженнях та практичній діяльності [1].

Участь ботанічних садів України у вирішенні проблеми збереження біорізноманіття є багатогранною, оскільки вони в своїй діяльності охоплюють всі аспекти цього завдання одночасно. Ці аспекти включають вивчення стану видів та їх угруповань у природних умовах, збереження і дослідження видів, які перебувають під загрозою в умовах експозиції, консервацію насіння або інших носіїв спадковості, а також проведення освітньої, просвітницької та виховної роботи.

Вивчення видів у природних умовах і консервація зародкової плазми активно розвиваються у багатьох наукових установах, і для багатьох з них це є основним напрямком наукової природоохоронної діяльності. Однак робота зі збереження рослин в умовах експозиції є специфічною саме для ботанічних садів та дендропарків.

Саме ж збереження рослин може здійснюватися на кількох рівнях. Перший, найпростіший і найдоступніший – просто підтримування виду як такого, у вигляді невеликої за кількістю сукупності організмів. Другий, значно більш складний, полягає у збереженні окремих популяцій (однієї, кількох, чи всієї популяційної структури виду). Третій рівень – підтримання в колекціях усєї генетичної різноманітності виду. Нині в Україні збереження рослин в умовах із запобіжною метою здійснюється переважно на рівні підтримування виду як такого, у вигляді штучно створених мікропопуляцій без точного врахування територіального розподілу (величини ареалу), популяційної і генетичної структури.

Фрагментарно, при виконанні деяких конкретних завдань (наприклад, відновлення чисельності виду для певного місцезростання), робота ведеться на рівні окремих ценопопуляцій. Задача забезпечення збереження в умовах генетичної структури рослин технічно досить складна в наш час навіть і для найбільш економічно розвинених країн, а тим більше для України. Її реалізація

здійснюється більше на інтуїтивній аніж строго науковій основі. Остання вимагає попереднього вивчення генетичної структури виду, що знаходиться під загрозою, у природних умовах, а це технічно і фінансово дуже витратний процес, а вже потім забезпечення адекватного її відображення в мікропопуляціях.

Враховуючи неможливість повномасштабного виконання такого «ідеального» варіанту для всіх видів рослин, занесених до Червоної книги України через фінансово-технічну складність, його доцільно застосовувати лише для найбільш вразливих об'єктів, що знаходяться в критичному стані. Що ж до інших, допустимий для нинішніх умов вихід з цього становища полягає в дублюванні колекцій та забезпеченні максимальної репрезентативності виду в популяціях шляхом формування їх з насіння чи з органів вегетативного розмноження із сукупностей індивідів, взятих з якомога більшої кількості локалітетів даного виду, а при обмеженості місцезростань – з максимально можливої кількості особин [2].

Але критерії, за якими визначалися б кількісні і якісні показники для вихідного матеріалу та ці ж параметри для популяцій, існують розрізнено в наукових розробках з генетики, популяційної екології та созології, не узагальнені для цілей практичного використання, не синтезовані в єдиний комплекс дій у вигляді чіткої методики, яка забезпечила б однозначно чітку направленість робіт зі збереження рослин, що знаходяться під загрозою.

Сьогодні вибір матеріалу для цієї мети здійснюється більш стихійно, відповідно до першого рівня, а не цілеспрямовано, як для інших, більш високих рівнів. При викладенні результатів цього напрямку наукової діяльності також враховуються лише дані, що відображають кількість зарезервованих видів та різні аспекти їх росту й розвитку.

Отже, у вирішенні питання підвищення якості такої ланки природоохоронної діяльності, як збереження рослин, окрім поліпшення фінансового її забезпечення, що є в даний час недостатнім, існує і інший, досі

невикористаний резерв заходів з її оптимізації, а саме, розроблення методичних засад даної роботи, включати критерії оцінки конкретних колекцій охоронних рослин на предмет мінімально достатньої репрезентативності -територіальної, популяційної, генетичної, еко-морфологічної тощо -варіантів структури виду.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Дяченко-Богун М. М., Гомля Л. М. Співпраця ботанічних садів та вищих навчальних закладів як перспективний напрям розвитку біолого - педагогічної освіти в Україні // Теоретичні та прикладні аспекти вивчення, збереження та збагачення фіторізноманіття у науково-дослідних установах та навчальних закладах України (присвячена 10-річчю заснування Хорольського ботанічного саду) : матеріали всеукр. наук.-практ. конф. (м.Хорол, 12 жовтня 2023 р.).

Полтава : ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2023. С. 73-76.

2. Пилипенко М. О. Шляхи оптимізації стану гідроекосистеми ботанічного саду Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка / М. О. Пилипенко // Сучасні досягнення природничих наук : матеріали Всеукр. студ. наук.-практ. конф. (для молодих науковців, студентів, магістрантів, аспірантів), (м. Полтава, 29-30 квіт. 2020 р.) / за заг. ред. проф. М.

В. Гриньової ; Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. – Полтава, 2020. – С. 191-192.

ВПЛИВ РІЗНОГО ФОТОПЕРІОДУ НА НАКОПИЧЕННЯ БІОМАСИ ІЗОГЕННИХ ЛІНІЙ GLYCINE MAX (L.) MERR. ЗА ВЗАЄМОДІЇ

«РОСЛИНА МІКРООРГАНІЗМ»

Глушач Д. В., студент

Харківський національний університет ім. В. Н. Каразіна